

Förslag till inriktning för
Nationell maritim strategi
– vision och åtgärdsområden

Produktion Näringsdepartementet

Tryck Elanders

Artikelnummer N2015.22

Maritim strategi

Inriktning

Inom det maritima området finns en stark tillväxt inom områden som energi, transporter, turism, marina livsmedel och bioteknik. Våra svenska hav och kuster utgör en tillgång av betydelse för svensk ekonomi. Inom flera områden finns världsledande svenska företag och goda förutsättningar för en fortsatt utveckling och tillväxt. Samtidigt finns en rad utmaningar inom det maritima området, så som allt högre anspråk på begränsade utrymmen, press på ekosystemen genom ökad användning, transporter eller nyttjanden av kust- och havsområden. En social, ekologisk och ekonomisk hållbar tillväxt i de maritima näringarna är därför en grundförutsättning.

Inriktning och vision

En stark maritim sektor innebär att Sverige kan tillvarata de marknadsmöjligheter som finns inom det maritima området, inte minst globalt. Ett dynamiskt näringsliv, i kontinuerlig strukturomvandling är en grundläggande

förutsättning. Forskning och innovation är viktiga inslag i arbetet med att utveckla såväl de maritima näringarna som ett hav i balans. Möjligheter till försörjning, rekreation, natur- och kulturupplevelser inom det maritima området är likaledes av stor betydelse.

Utvecklingen av de maritima näringarna utgör därmed ett viktigt element som bör bidra till regeringens mål inom en rad olika områden, däribland:

- målet om att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag,
- utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft,
- regeringens mål om Sverige når lägst arbetslöshet i EU 2020,
- miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård, samt målsättningarna i EU:s havsmiljödirektiv.

Det är därför viktigt med en politik som kan skapa förutsättningar och en vision för utvecklingen. Mot denna bakgrund föreslås följande vision för hur de maritima näringarna kan utvecklas:

”En livskraftig, innovativ och hållbar maritim sektor som kan bidra till ökad sysselsättning, en minskad miljöbelastning och en attraktiv livsmiljö.”

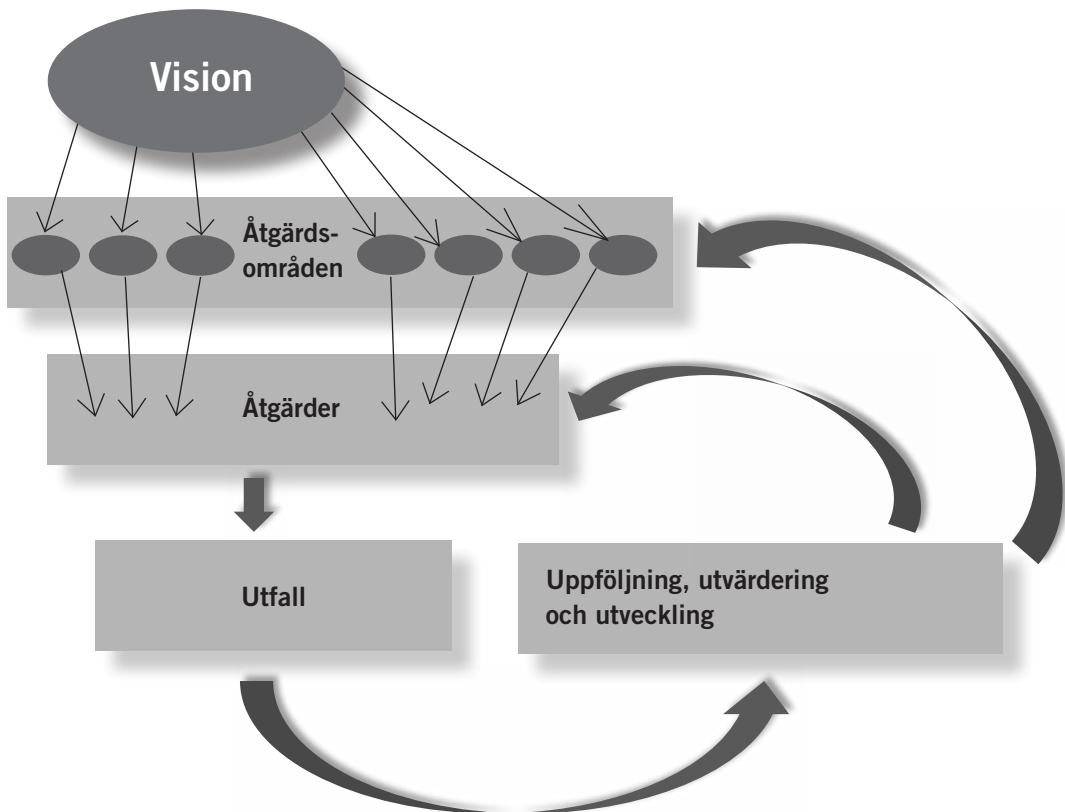
Tanken bakom visionen är att den potential som finns inom de maritima näringarna tas tillvara och att utvecklingen sker på ett hållbart sätt där ekosystemen i havs- och skärgårdsområden är i balans och de ekosystemtjänster som behövs för de maritima näringarna, människors välfärd och möjligheter till rekreation säkerställs. En attraktiv livsmiljö för människor; möjlighet att besöka, leva, verka och bo vid kusten utvecklas, rekreationsvärden tillvaratas och utvecklas. Strategin ska genomföras inom ramen för det finansiella ramverket och befintliga instrument.

Arbetet inom ramen för strategin
För att möjliggöra den vision som

föreslås och tillvarata den potential som finns inom de maritima näringarna är avsikten att strategin ska innehålla en inriktning för det fortsatta arbetet. För att tillvarata den potential som finns inom det maritima området kan en rad olika åtgärder vara relevanta. Insatser kan behöva göras av offentliga aktörer på olika nivåer men också av enskilda företag, branschorganisationer eller företrädare för civilsamhället. Samverkan mellan olika aktörer är av avgörande betydelse för att flera insatser ska få de önskade effekterna på den marina sektorns utveckling.

För det fortsatta arbetet föreslås en modell med insatser inom sju olika åtgärdsområden. De sju åtgärdsområdena är i huvudsak horisontella, dvs. berör flera näringar. Mellan åtgärdsområdena finns ingen inbördes prioritering, men i flera fall ett ömsesidigt beroende.

Kopplat till åtgärdsområdena övervägs olika åtgärder som syftar till att främja utvecklingen. Tänkbara åtgärder inom ramen för den maritima strategin behöver samverka för att utvecklingen ska bidra till visionen. En process för utveckling, utvärdering och uppföljning behövs på motsvarande sätt för att kontinuerligt följa upp utvecklingen.

För arbetet med att utveckla de maritima näringarna samtidigt som ett hav i balans och en attraktiv livsmiljö säkerställs föreslås följande modell. Utifrån visionen föreslås inriktning och åtgärder inom sju olika åtgärdsområden. Kopplat till åtgärdsområdena övervägs olika åtgärder som syftar till att främja utvecklingen. En långsiktig process för utveckling, utvärdering och uppföljning behövs på motsvarande sätt för att kontinuerligt följa upp utvecklingen.

Förslag på åtgärdsområden

Utvecklings- och branschspecifika åtgärder

Grunden i en maritim strategi är de maritima näringarna. En grundläggande förutsättning för all näringsverksamhet är näringslivsförutsättningarna (ramvillkoren) i Sverige, vilka regeringen kontinuerligt arbetar för att stärka. Utöver de grundläggande förutsättningarna är företagen inom det maritima området beroende av specifika förutsättningar, utvecklingsmöjligheter och villkor kopplade till respektive bransch. Klusterutveckling, export- och utvecklingsmöjligheter, samt hur olika näringars förutsättningar tas tillvara är därför av stor betydelse för utvecklingen. Mellan flera av näringarna finns dessutom ett ömsesidigt beroendeförhållande och i vissa fall finns behov av avvägningar mellan olika näringars intressen.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund åtgärder som bidrar till att utveckla företagande, samverkan och möjligheter inom och mellan olika branscher. Utöver åtgärder på nationell nivå behöver

även åtgärder lokalt och regionalt för att bidra till och skapa förutsättningar för kluster-, teknikutveckling eller forskningssamarbeten.

Exempel på åtgärder: Regeringens arbete med en export- respektive livsmedelsstrategi, åtgärder inom ramen för havs- och fiskeriprogrammet, samt översyn av reglerna kring cabotage.

Hav i balans

För ett hållbart näringsliv och en attraktiv kust behövs hav i balans. En ökad kunskap om och en väl fungerande förvaltning är central för att skapa förutsättningar för tillväxt inte minst för näringar som turism och fiske. På motsvarande sätt kan miljökrav bidra till innovation och rätt tillvarataget innebära möjligheter för svenska företag verka inom miljöteknikområdet.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund ett fortsatt arbete med att säkerställa tillgången till ekosystemtjänster från havet, samt att utveckla styrmedel som bidrar till en minskad miljöpåverkan

och där tekniska landvinningar inom miljöområdet kan bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft.

Exempel på åtgärder: regeringens satsning på ett nytt havsgående forsknings- och undersökningsfartyg, uppdrag till Kemikalieinspektionen att ta fram en handlingsplan för en giftfri vardag, samt regeringens arbete med att främja utvecklingen och användningen av grön teknik.

Kunskap, forskning, innovation och kompetens

Forskning är en viktig del för kunskapsbaserad innovation och för att möjliggöra produkter med ett högt förädlingsvärde. En stark kunskapsbas ger bättre förutsättningar för innovation och för att bedriva en internationellt konkurrenskraftig verksamhet från Sverige. Kunskap och kompetens ger en ökad medvetenhet och därmed större förutsättningar för ett hav i balans.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund åtgärder som ökar kunskapen om haven och dess organismer, däribland åtgärder som bidrar till att främja forskning och innovation, särskilt vad avser ett hållbart nyttjande.

Exempel på åtgärder: inrättandet av ett särskilt innovationsråd.

Planering med marint perspektiv

En planering för havsområdena tillsammans med en utveckling av planeringen på land som bidrar till att koppla samman kust- och havsområden är en grundläggande förutsättning för en effektiv hushållning med våra havs- och kustområden. En utvecklad planering skapar också en ökad tydlighet och därigenom bättre förutsättningar för näringslivet att utveckla den havsbaserade verksamheten samtidigt som värdefulla intressen till exempel natur- och kulturmiljöer tillvaratas.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund att en havsplanering ska tas fram och att kopplingen mellan land och hav i planeringen ska utvecklas. Havsplaneringen och en utvecklad planering på land ska bidra till att skapa en ökad tydlighet kring möjligheterna att använda olika havsområden för olika verksamheter.

Exempel på åtgärder: Antagande av en havsplaneringsförordning.

Funktionella regelverk

Regelverken inom det maritima området spänner över flera politikområden och har ofta sin grund inom EU-rätten eller i överenskommelser inom in-

ternationella organisationer, så som exempelvis olika FN-organ eller regionala konventioner. Regelverken har olika syften men handlar generellt om att skydda människor och miljö eller att säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor för näringarna. Regelverken utgör därmed en viktig förutsättning för näringslivets förutsättningar att bedriva verksamhet så väl som att bidra till innovation och utveckling.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund att myndigheterna i högre utsträckning än idag ska använda funktionella/resultatbaserade regler i syfte att främja innovation och utveckling inom näringarna. Regler ska så långt möjligt vara teknik- och lösningsneutrala och nationella särlösningar ska undvikas. I syfte att främja goda näringslivsförutsättningar och förenkla för företagen ska arbetet med regelförenkling fortgå.

Exempel på åtgärder: Förenklingar för att erhålla behörighet för maskinbefäl klass 8.

Väl fungerande tillståndprocesser

Tillsammans med reglerna inom olika områden utgör de tillstånd som lämnas en grundläggande förutsättning för att avgöra om

och i så fall under vilka villkor en viss verksamhet ska bedrivas. För företagen verksamma inom det maritima området är tillstånden således ofta en grundläggande förutsättning för verksamheten.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund att myndigheterna ska verka för att underlätta det administrativa förfarandet i fråga om tillstånd, samverkan mellan myndigheter ska utvecklas för att så långt möjligt tillåta att uppgifter som lämnas från företagen bara ska behöva lämnas en gång och till en mottagare som sedan sprider till övriga i tillståndsprocesserna. Där så är lämpligt bör förenklingar i de befintliga regelverken eftersträvas. Myndigheter verksamma inom det maritima området ska effektivare hantera stöd och service till näringarna

Exempel på åtgärder: Regeringens satsning på förbättrad e-service för företag och medborgare.

Internationellt samarbete som bidrar till utvecklingen i Sverige

Ett gränsöverskridande samarbete är en förutsättning för att kunna möta de utmaningar som Sverige och svenska regioner står inför när det gäller ökad global konkurrens och miljöpåverkan. Genom ett gott gränsregionalt samarbete

kan innovativa regionala miljöer bildas. Dessa kan bidra till en hållbar utveckling av näringar kopplade till hav och kustområden.

Den inriktning som övervägs är mot denna bakgrund att Sverige ska verka för att inom ramen för befintliga samarbetet, för att tillvarata och utveckla sådana åtgärder som bidrar till utveckling av de maritima näringarna. Utvecklade forsknings- och teknikutvecklingssamarbeten som bidrar till en hållbar utveckling bör särskilt prioriteras.

Exempel på åtgärder: Arbetet inom ramen för EU:s Östersjöstrategi

Uppföljning, utvärdering och fortsatt utveckling

De möjliga åtgärderna under den maritima strategin behöver samverka för att utvecklingen ska bidra till visionen. För att följa upp, komplettera och utveckla åtgärder inom ramen för strategin behövs en process för uppföljning, utvärdering och utveckling.

Ett par element utgör grundläggande delar för att åstadkomma en sådan uppföljning och utveckling.

1. Ökad kunskap behövs kring de maritima näringarna. Behovet består i såväl ökad kunskap om enskilda branscher som sektorn som helhet i syfte att långsiktigt följa upp utvecklingen. På flera håll finns idag tillgänglig statistik och nyckeltal för berörda branschsegment, men dels är dessa inte alltid jämförbara mellan olika branschsegment, dels saknas en regelbunden sammanställning för de maritima branscherna som helhet. Detta bör utvecklas. Regeringen överväger därför tänkbara åtgärder.
2. En metod och process för uppföljning och utvärdering av den inriktning som läggs fast för strategin bör tas fram. Uppföljningen och utvärdering bör ske med regelbundna intervall. Regeringen överväger hur en sådan process kan komma tillstånd.
3. Utvecklade forum för dialog kring fortsatt utveckling behövs både vad avser enskilda branschsegment som för helheten. Regeringen överväger att ta initiativ till att utveckla denna dialog med företrädare för myndigheter och näringslivet.

.....

Läs mer på:
www.regeringen.se/maritimstrategi

.....

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet